

ÇİN VE TÜRKİYE'NİN DİPLOMATİK İLİŞKİLERİNİN KURULUŞUNUN 50. YILDÖNÜMÜNDE KUŞAK VE YOL İŞBİRLİĞİ YENİ BİR SAYFA AÇIYOR

2021 YILI, ÇİN İLE TÜRKİYE ARASINDAKİ diplomatik ilişkilerin kurulmasının 50. yıldönümüdür. Son 50 yılda, iki ülkenin hükümetleri ve halklarının ortak çabaları sayesinde, Çin-Türkiye ilişkileri uluslararası değişimlerin üstesinden gelerek olgun ve istikrarlı bir gelişme aşamasına girmiştir. Özellikle, 2010 yılında stratejik işbirliği ilişkisinin kurulmasından bu yana, iki ülke arasında siyaset, ekonomi, halklar arası temaslar, kültür, bilim ve teknoloji gibi alanlardaki işbirliği hızla gelişmiştir.

Çin ile Türkiye'nin giderek artan karşılıklı siyasi güveni ikili ilişkilerin derinleşmesi için sağlam bir garanti sağlamıştır. İki ülkenin liderleri, Çin-Türkiye ilişkilerini daima stratejik ve uzun vadeli bir perspektiften planlamış ve kavramışlardır. İki ülke, birbirlerinin ulusal egemenliği, bağımsızlığı ve toprak bütünlüğünü koruma çabalarını tam olarak desteklemiş ve kendi ulusal koşullarına uygun kalkınma yollarında ilerlemişlerdir. Özellikle son yıllarda, Devlet Başkan Sayın Xi Jinping ve Cumhurbaşkanı Sayın Recep

Tayyip Erdoğan'ın bizzat önderliğinde, ikili ilişkiler devamlı olarak derinleşmektedir, birbirlerinin temel çıkarlarına ve ana kaygılarına karşılıklı saygı gösterilmesi konusunda bir uzlaşmaya varılmıştır. Çin ile Türkiye arasında diplomatik ilişkilerin kurulmasının 50. yıl dönümü vesilesiyle iki lider, telefonda bir görüşme yapmış ve birbirlerine tebrik mesajları iletmış, çeşitli alanlarda ikili işbirliğinin başarılarını olumlu bir şekilde değerlendirmiş ve yeni dönemde ikili ilişkilerin gelişim yönünü belirlemişlerdir.

2021 Mart ayında, Çin Devlet Konseyi üyesi ve Dışişleri Bakanı Wang Yi Türkiye'yi ziyaret etmiştir. İki ülkenin dışişleri bakanları, Çin-Türkiye stratejik işbirliği ilişkilerinin sağlıklı ve istikrarlı gelişimini teşvik etme konusunda kapsamlı görüş alışverişinde bulunmuşlardır.

Çin ile Türkiye'nin somut işbirliğinin verimli sonuçları iki ülke halkı için önemli faydalar sağlamıştır. Çin ile Türkiye'nin ticaret, yatırım, finans ve diğer alanlardaki işbirliği istikrarlı bir şekilde ilerlemektedir. Çin, Türkiye'nin en büyük

*Spotlar BRIQ tarafından çıkarılmıştır.

ikinci ticaret ortağı olmuştur. Çin, Türkiye'den ithalatı artırmak için aktif olarak bir takım önlemler almıştır. Kiraz, antep fıstığı, süt ürünleri, su ürünleri ve kümes hayvanları gibi yüksek kaliteli Türk tarım ürünleri Çinli tüketiciler tarafından memnuniyetle karşılanmıştır. Ocak-Eylül 2021 arasında ikili ticaret hacmi bir önceki yıllara karşılaştırıldığında %44.1 artışla 24.49 milyar dolara ulaşmış, Çin'in Türkiye'deki finansal olmayan doğrudan yatırımı ise yıllık %647.9 artışla 160 milyon doları bulmuştur. Çin ve Türkiye'nin mali işbirliği daha da derinleşmiş, yerel para birimi takaslarının ölçęği 35 milyar yuan'a ulaşmıştır.

Çin ve Türkiye'nin kalkınma stratejilerinin uyumlaştırılması süreci giderek derinleşmiş ve iki ülke, "Kuşak ve Yol" Girişimi'nin yüksek kalitede ortak inşasında önemli ortaklar haline gelmiştir.

Çin Bankası ve Çin Sanayi ve Ticaret Bankası, Türkiye pazarına girmesinden yalnızca birkaç yıl içinde, iki ülke arasındaki ortak ve yerel projelere on milyarlarca dolar mali destek sağlamıştır. Çin ve Türkiye, dijital ekonominin gelişme fırsatlarını değerlendirmek ve hizmet ticareti, dijital ekonomi ve e-ticaret alanlarında iki ülke arasındaki işbirliği potansiyelini tam olarak ortaya çıkarmak için ticari yapılarını en iyi düzeye ulaştırmaya ve ekonomik ve ticari ilişkilerini geliştirmeye yönelik aktif olarak yeni fikirler ve önlemler arayışındadırlar.

Çin ile Türkiye arasında giderek daha yakınlaşan halklar arası temaslar ve kültürel alışverişler, iki ülke arasındaki dostluk için sağlam bir kamuoyu temeli hazırlamıştır. Çin-Türkiye dostluğu uzun bir geçmişe sahiptir. Kadim İpek Yolu, binlerce yıl önce iki taraf arasındaki iletişim ve alışverişler için bir dostluk köprüsü kurmuştur. Diplomatik ilişkilerin kurulmasından

bu yana, Türkiye ve Çin arasındaki halklar arası ve kültürel alışverişler genişlemeye devam etmektedir. Şu anda Çin'in, Türkiye'nin 26 şehri ile Kardeş Şehir ilişkisi vardır. Kültür Yılı ve Turizm Yılı gibi faaliyetler sayesinde, iki ülkenin halkları birbirlerini daha yakından tanımışlardır. Yunus Emre Türk Kültür Merkezi Pekin'de resmen açılmıştır. Çin'in Türkiye'de 4 tane Konfüçyüs Enstitüsü vardır. Konfüçyüs Enstitüsü Türk halkının Çince öğrenmesi ve Çin kültürünü tanınması için yeni bir pencere olmuştur. İki ülkenin her birinde ondan fazla üniversitede Türkçe veya Çince bölüm açılmıştır.

Aniden ortaya çıkan Covid-19 salgını karşısında Çin ve Türkiye, mevcut zorlukların üstesinden gelmek için birbirlerine yardım etmiş, salgın karşıtı malzeme sağlayarak ve salgına karşı mücadele deneyimlerini paylaşarak aktif ve verimli yakın işbirlikleri gerçekleştirmişlerdir. Çin'in Sinovac şirketi, Türkiye'nin en ihtiyaç duyduğu anlarda çok sayıda Covid-19 aşısını (şimdiye kadar toplamda 70 milyondan fazla doz Covid-19 aşısı) sağlayarak Türkiye'ye salgınla mücadelede büyük katkı vermiş, Çin-Türkiye ilişkilerinde de yeni bir parlak nokta oluşturmuştur.

Çin ve Türkiye'nin kalkınma stratejilerinin uyumlaştırılması süreci giderek derinleşmiş ve iki ülke, "Kuşak ve Yol" Girişimi'nin yüksek kalitede ortak inşasında önemli ortaklar haline gelmiştir. Türkiye, "Kuşak ve Yol"un ortak inşasını destekleyen ilk ülkelerden biridir. İlk "Kuşak ve Yol" Uluslararası İşbirliği Forumu'na katılan Cumhurbaşkanı Erdoğan, açılış konuşmasında "Kuşak ve Yol" Girişimi'nin bir dostluk köprüsü olduğunu ve Türkiye-Çin ilişkilerinin gelişimine ivme kazandıracağını vurgulamıştı. Kasım 2015'te, Başkan Xi Jinping ve Cumhurbaşkanı Erdoğan, G20 Antalya zirvesi sırasında, iki hükümet arasında "Kuşak ve Yol" Girişimi ile "Orta Koridor" stratejisinin birbiriyle uyumlaştırılmasına yönelik mutabakat muhtırasının imzalanmasına tanıklık etmişlerdi. Bu, iki ül-

kenin karşılıklı yarara dayalı işbirliğini derinleştirmesinde ve işbirliğinin meyvelerinin paylaşılmasında itici güç olmuş ve Çin ile Türkiye arasında kadim İpek Yoluyla bağlanan köklü dostlukta yeni bir sayfa açmıştır. Temmuz 2021’de, Başkan Xi Jinping, Cumhurbaşkanı Erdoğan ile yaptığı telefon görüşmesinde Çin ve Türkiye’nin “Kuşak ve Yol” Girişimi’nin ortak inşasını ve Türkiye’nin “Orta Koridor” stratejisini uyumlaştırma sürecini güçlendireceğini yineleyerek bunun iki ülkenin işbirliğini daha da derinleştirmeye ve ortak kalkınmayı teşvik etmeye yön verdiğini belirtmiştir.

Asya kıtasının bir ucundan diğerine uzanan “Demir İpek Yolu”, Çin ve Türkiye’yi bir kez daha birbirine sıkı sıkıya bağlayarak iki ülke arasında hızlı mal dolaşımını sağlamıştır.

İki ülke arasında “Kuşak ve Yol”un ortak inşası için yapılan işbirliği verimli sonuçlar vermiştir: Çin’in Xi’an kentini Türkiye’nin İstanbul kentine bağlayan Çin-Avrupa Yük Treni “Chang’an” seferi her iki yönde de trafiğe açılmış ve düzenli olarak işler hale gelmiştir. Asya kıtasının bir ucundan diğerine uzanan bu “Demir İpek Yolu”, Çin ve Türkiye’yi bir kez daha birbirine sıkı sıkıya bağlayarak iki ülke arasında hızlı mal dolaşımını sağlamıştır. Türkiye’nin Kumport Limanı “Kuşak ve Yol” üzerinde önemli bir limandır. Çin sermayeli firmaların oluşturduğu konsorsiyumunun limanın %65’lik hissesini satın almasının ardından, Türk tarafının orjinal ekibi tamamen yerinde kalmış, yerli bir yönetim modeli uygulanmaya devam edilmiş, limanın konteyner kapasitesi ve gelirleri artırmaya devam etmiştir.

İki ülkenin altyapı, yenilenebilir enerji vb. alanlardaki endüstriyel gelişimi sürekli olarak uyumlaştırılmaktadır. Ankara-İstanbul Yüksek Hızlı Demiryolu Faz II Projesi, Ankara 500MW Fotovoltaik Endüstri Parkı, Tuz Gölü Yeraltı Do-

ğal Gaz Depolama Projesi gibi Çin firmalarının üstlendiği mega projeler hayata geçirilmektedir. Çin’in Türkiye’deki en büyük “Kuşak ve Yol” yatırımı olan Hunutlu Termik Santrali’nin inşaatı kesintisiz olarak sürdürülmekte, proje çok sayıda yerel istihdam fırsatı yaratmaktadır. Huawei, Türkiye’de yurtdışındaki en büyük ikinci Ar-Ge merkezini kurmuştur. Akıllı telefon markaları Xiaomi, Vivo, Oppo ve beyaz eşya devi Haier, art arda Türkiye’de yatırım yaparak ve fabrikalar kurarak, Türkiye’nin teknolojik gelişimi ve teknolojik devrimi için yardımcı olmaktadır.

Bu yıl Çin Komünist Partisi’nin kuruluşunun 100. yıldönümüdür. ÇKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri Xi Jinping, partinin kuruluşunun 100. yıldönümü kutlama konferansında birinci yüzüncü yıl hedeflerine ulaştığımızı ve her yönüyle modern ve güçlü bir sosyalist ülke vizyonunu gerçekleştirmeyi amaçlayan ikinci yüzüncü yıl hedeflerimize doğru özgüvenli ve emin adımlarla ilerlediğimizi gururla ilan etmiştir. Türk halkı da “2023-2053 Vizyonu”nu ortaya koymuş ve “2023 Hedefleri”ni gerçekleştirmek için emek sarfetmektedir. Çin ve Türkiye kendi büyük hayallerini gerçekleştirirken, iki ülke daha fazla kalkınma fırsatı ve daha geniş bir kalkınma alanı ile karşı karşıya kalacaktır. Yeni bir tarihi başlangıç noktasında bulunan Çin ve Türkiye’nin, birbirlerinin temel çıkarlarını ve ana kaygılarını anlayacaklarını ve bunlara saygı duyacaklarını, karşılıklı siyasi güveni ve stratejik işbirliğini güçlendireceklerini, çelişkileri ve fikir ayrılıklarını uygun şekilde yöneteceklerini, iki ülke ilişkilerinin siyasi temellerini birlikte koruyacaklarını, çıkar kesişim noktalarını kapsamlı olarak keşfedeceklerini, “Kuşak ve Yol”un yüksek kalitede ortak inşasını hızlandırarak çeşitli alanlardaki somut işbirliğinde yeni sonuçların elde edilmesini sağlayacaklarını ve Çin-Türkiye Stratejik İşbirliği İlişkileri’nin gelişmesi ve insanlık için ortak kader topluluğunun oluşturulması için yoğun çaba sarfedeceklerini ümit ediyoruz. 🌸